Emil DUMEA

Francisc Xaveriu Habeni

Primul rector al Seminarului Catolic din Iaşi (1886-1894)

În contextul în care comemorăm acum 125 de ani de la deschiderea Seminarului Catolic din Iaşi, nu putem neglija figura marcantă a preotului Francisc Xaveriu Habeni, care a fost numit la 29 septembrie 1886 rector al instituţiei scolastice ce se înfiinţa.

Misiunea principală pe care papa Leon al XIII-lea i-a încredinţat-o episcopului Nicolae Iosif Camilli a fost aceea de a ridica un cler autohton pentru pastoraţia catolicilor de la răsărit de Carpaţi, ceea ce impunea înfiinţarea unui seminar. Cu ajutorul părinţilor iezuiţi, la 29 septembrie 1886, episcopul Camilli a deschis Seminarul diecezan din Iaşi şi l-a numit rector pe părintele Francisc Xaveriu Habeni.

Acesta s-a născut, în anul 1826, într-o localitate din Polonia, a studiat în seminariile Ordinului "Societatea lui Isus" şi a fost sfinţit preot în anul 1856. La 28 iunie 1885, provincialul Societăţii lui Isus pentru Galiţia, pr. Henric Jackowski, l-a trimis pe părintele Habeni în Moldova pentru a desfăşura o activitate didactică la Şcoala Parohială din Iaşi. După semnarea pactului de colaborare cu episcopul Camilli, părinţii iezuiţi au început munca de educare a copiilor aducând roade frumoase. Într-o scrisoare din 11 ianuarie 1886, adresată provincialului de Galiţia, episcopul Camilli se arăta foarte mulţumit de munca acestor "trei flori: Wagner, Herden şi Habeni", evidenţiind schimbările semnificative care au avut loc în "şcoala episcopiei".

După ce episcopul Camilli a deschis Seminarul episcopal din Iaşi, părintele Francisc Habeni a fost numit rector al acestui institut de învăţământ, fiind primul superior al "inimii diecezei". Convenind cu părinţii iezuiţi, episcopul Camilli a deschis seminarul în clădirea folosită şi de episcopul Sardi, restaurată şi dată în folosinţă în ziua de 10 octombrie 1886.

Sub conducerea părintelui Habeni, având trei părinţi profesori şi un magistru, au fost primiţi primii elevi, în număr de trei, după care, tot în cursul aceluiaşi an şcolar, au mai fost primiţi încă şase. Treptat, numărul seminariştilor a crescut, dar au sporit şi problemele. În ciuda greutăţilor didactice şi materiale, părintele Habeni se arăta mereu optimist şi spera că seminariştilor le va merge bine. În jurnalul său consemna, în octombrie 1889, că "*munca profesorilor este îngreunată mult de sărăcia elevilor, lipsa de cultură şi conversaţia precară"* a celor 18 elevi, câţi erau atunci în seminar. Din acelaşi document am putut afla că "*pentru a învăţa corect limba română erau necesari cel puţin patru ani"*. Jertfele episcopului Camilli şi ale părintelui Habeni aveau să fie încununate de

primele roade ale seminarului. La 1 noiembrie 1891, au primit tonsura şi haina clericală, în catedrala episcopală din Iaşi, 11 seminarişti, iar un an mai târziu încă nouă.

Fiind şi superior al Misiunii iezuite din Moldova, părintele Francisc Habeni trebuia să-şi viziteze confraţii din diferite colţuri ale Diecezei de Iaşi. În cadrul acestor vizite, rectorul Habeni s-a îngrijit de creşterea şi verificarea vocaţiilor din Moldova. În acest sens, încă din anul 1886 a cristalizat un regulament pentru elevii indigeni, un statut al seminarului şi a trebuit să intermedieze numeroase tratative cu statul român. Jurnalele sale ne arată minuţiozitatea cu care lucra, îndeplinind toate muncile *"atât de necesare menţinerii trudei episcopului Camilli: a avea un seminar pentru preoţi indigeni"*.

Munca asiduă depusă de părintele Habeni a lăsat amprente vizibile asupra trupului său, care a slăbit brusc şi a murit la 7 august 1894. *Diarium*-ul Seminarului diecezan din Iaşi consemnează astfel acel moment: "*Părintele Francisc Xaveriu Habeni, rectorul Seminarului Catolic din Iaşi, în vârstă de 68 ani, a murit azi, la 9 ore, 45 minute seara, după ce a primit cu evlavie şi supunere la voinţa lui Dumnezeu sfintele taine"*. Înmormântarea a avut loc, în ziua de 9 august, în Cimitirul "Eternitatea" din Iaşi. Pe mormântul său, în anul 1928, foştii săi elevi i-au pus o placă comemorativă de marmoră.

Anul 2011